

Uniwersytet ^{zemplarz obowiązkowy}
Marii Curie - ^{BIBLIOTEKA} Skłodowskiej
w Lublinie ^{UMCS}

Informator

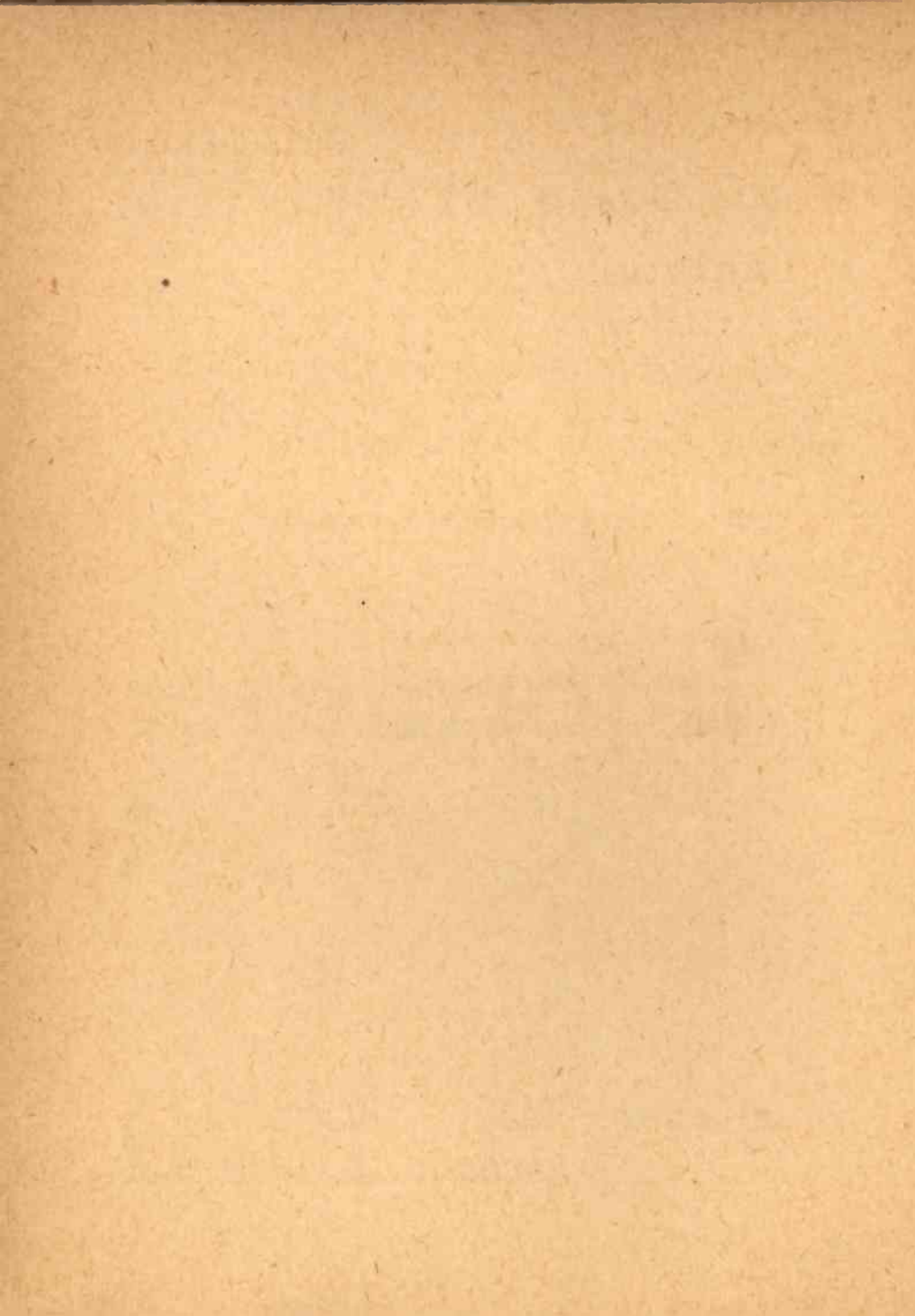
nr 1

---

styczeń – luty
– marzec

1976

SPIS TREŚCI

	str.
I. ZAKŁAD ARCHEOLOGII W INSTYTUCIE HISTORII UMCS	1 - 6
II. ZAKŁAD CHEMII TEORETYCZNEJ INSTYTUTU CHEMII UMCS	7 - 8
III. PIERWSZY ROK PRACY POLONIJNEGO CENTRUM UMCS	8 - 1
IV. PONAD PÓŁ TYSIACA CZŁONKÓW LICZY UCZELNIANA ORGANIZACJA PZPR	15
V. Z DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ	16 - 2
VI. ZWIĄZKI ZAWODOWE	21 - 2
VII. Z DZIAŁALNOŚCI S Z S P	22 - 2
VIII. CHÓR AKADEMICKI	24 - 26
IX. NAUKOWCY RUMUŃSCY Z WIZYTA W NACZEBJ UCZELNI	26 - 27
X. INDYJSKI GOŚĆ W UMCS	27
XI. SYLWETKI PROFESORÓW	27 - 29

cas. 14758/1976/1

SPIS TREŠCI

I. ...

II. ...

III. ...

IV. ...

V. ...

VI. ...

VII. ...

VIII. ...

IX. ...

X. ...

XI. ...

XII. ...

Zakład Archeologii w Instytucie Historii UMCS

Zakład Archeologii jest najstarszą jednostką Wydziału Humanistycznego UMCS. Powstał - jako Katedra Prahistorii na Wydziale Przyrodniczym z początkiem r. sk. 1945/1946, od razu przystępując do pracy dydaktycznej. Jego organizatorem i pierwszym kierownikiem został prof. dr Stefan Nosek, który za namową prof. dr Witolda Hensla przeniósł się w 1945 r. z Krakowa do Lublina. Pierwszym asystentem Zakładu był mgr Jan Kowalozyk / i przejściowo, w pierwszych latach działalności również mgr Olga Gajkova/. Zajęcia dydaktyczne prowadzone były dla zainteresowanych studentów Wydziału - słuchaczy prehistorii, geografii, antropologii i etnografii.

Po przeniesieniu się prof. S. Noska w 1953 r. do Krakowa, kierownictwo Katedry obejmuje i pełni do chwili odejścia do PMA, prof. dr J. Kowalczyk. W latach 1955 - 1959 funkcję kuratorów nieobsadzonej Katedry /z jednym asystentem / pełni kolejno prof. dr Eugeniusz Konik i prof. dr Henryk Zins.

W r. 1959 kierownikiem Katedry zostaje prof. dr Aleksander Gardawski, pod którego kierownictwem Katedra zaczyna się szybko rozwijać i poszerzać swoją działalność. Zostaje - na okres czterech lat - reaktywowane studia archeologiczne. W okresie swego największego rozwoju obsadę personalną Katedry stanowili poza kierownikiem - 2 adiunktów / archeolog i antropolog/, st. asystent i 2 asystentów technicznych.

Po przeprowadzeniu reorganizacji struktury Uczelni utworzono z dniem 1 IX 1970 r. w ramach Instytutu Historii UMCS Zakład Historii Starożytnej i Archeologii /skupiający pod kierownictwem prof. A. Gardawskiego pracowników dotychczasowych Katedr: Historii Starożytnej oraz Archeologii Polskiej i Powszechnej/.

Prof. A. Gardawski nie doczekał reaktywowania studiów archeologicznych. Kilka miesięcy po jego nieoczekiwanej śmierci 4 IV 74r., została wznowiona rekrutacja na 4 i 1/2-letnie studia archeologiczne na UMCS i związane z uruchomieniem zajęć dydaktycznych wzmocnienie obsady personalnej Zakładu. Po rozłączeniu Zakładów, obsada osobowa Zakładu Archeologii, stanowiącego jednostkę w ramach Instytutu Historii UMCS, wygląda dzisiaj następująco: 1 docent, 2 adiunktów, 2 st. asystentów, 1 asystent, 4 asystentów technicznych, 1 bibliotekarka /na etacie Biblioteki Głównej/ i 1 pracownik administracyjny / zatrudniony na pół etatu/.

Prowadzenie zajęć dydaktycznych przez ten niewielki zespół zapewnione jest dzięki umowie UMCS z UE i UW; narazie korzystamy z pomocy Katedry Archeologii Prehistorycznej i Wczesnodziejowej UW w zakresie paleolitu i mezolitu. Nadto pomocy udzielają pracownicy Instytutu Historii oraz Instytutu Nauk o Ziemi UMCS. Z kształceniem studentów archeologii łączą się obozy naukowe związane z praktykami programowymi studentów własnych i z innych uczelni oraz praktykami robotniczymi studentów roku "0" Wydziału Humanistycznego UMCS.

W czasie 30-letniej działalności Zakładu ukończono w nim 26 prac magisterskich /w tym 2 studentów historii/ oraz przeprowadzono 7 doktoratów. Zatrudnienie absolwentów archeologii UMCS z lat 1964 - 1967 wygląda następująco: w zawodzie 11 osób/w Lublinie 6 osób, w Olsztynie, Rzeszowie, woj. elbląskie, krośnieńskim i radomskim po 1 osobie/, w placówkach kulturalno-oświatowych 6 osób, instancjach partyjnych 1 osoba, innych zawodach 2 osoby, brak danych o 1 osobie.

Nabór na studia i sprawność nauczania i lustruje poniższa tabelka:

Rok akad.	i l o ś ć			
	przyjęć na I r.	studentów łącznie	absol- wentów	nauczycieli akademickich zatrudnionych w Zakładzie
1959/60	7	7	-	2
1960/61	6	12	-	2
1961/62	5	17	-	2
1962/63	6	23	-	4
1963/64	-	22	4	4
1964/65	-	18	5	3
1965/66	-	12	7	3
1966/67	-	5	5	3
1974/75	13	13	-	5
1975/76	16	28	-	6

Do r. 1980 - przede wszystkim ze względu na wąską bazę materialną Wydziału Humanistycznego - planuje się utrzymanie naboru z dotychczasowym limitem 10 miejsc na I roku, co pozwoli na przekazywanie w latach 1979 - 1982 do pracy w resorcie nauki i kultury co najmniej 10 absolwentów rocznie.

Działalność Studenckiego Koła Naukowego Archeologów rozpoczęła się w momencie reaktywowania specjalizacji w r.1959. Przedtem, w początkach lat pięćdziesiątych studenci archeologii działali w ramach Koła Naukowego Geografów /kierowanego wówczas przez Edwarda Michną/. Członkami Koła byli i są wszyscy studenci Archeologii. Pierwszym przewodniczącym Koła Archeologów został Artur Bata. W latach 1960 - 1964 członkowie Koła otrzymali nagrody lub wyróżnienia na Ogólnopolskich Konferencjach Kół Naukowych w Poznaniu, Toruniu i Lublinie. W r.ak.1974/75 członkowie Koła przygotowali do druku zestawienie "Pradzieje Lubelszczyzny w prasie lubelskiej". Bibliografia za lata 1960-1974 /Lublin, 1975, poz.209, s.11/.

Podstawowa problematyka badawcza Zakładu, związana przede wszystkim z regionem Lubelszczyzny, dotyczy zwłaszcza zagadnień młodszej epoki kamienia z początkami epoki brązu oraz wczesnego średniowiecza. Badania nad innymi okresami, traktowane początkowo jako drugoplanowe, związane były z opracowywaniem materiałów uzyskanych w trakcie prac terenowych oraz z tematyką prac doktorskich i magisterskich. Jedynie badania nad paleolitem i mezolitem są dotąd prowadzone wyłącznie przez instytucje pozalubelskie. Wśród opublikowanych tematów na pierwszym miejscu wymienić należy podstawową monografię S. Noska "Materiały do badań nad historią starożytną i wczesnośredniowieczną międzyrzecza Wisły i Bugu" /"Annales UMCS" i F. vol.VI, s.502/ i A. Gardawskiego wstępne opracowanie "Chodlik, cz.I. Wczesnośredniowieczny zespół zasadniczy" /Ossolineum, 1970, s.140/.

Rok bieżący przyniósł duże zmiany organizacyjne w strukturze Zakładu. Przez powołanie przy UMCS na mocy porozumień Rektora z Wojewodami Lubelskim, Białsko-podlaskim, Zamojskim i Chełmskim, Archeologicznego Ośrodka Badawczo-Konserwatorskiego, obejmującego swym działaniem obszar czterech województw, utworzyły się znaczne możliwości badawcze przy równoczesnym skierowaniu wysiłku na konserwatorskie prace ratownicze. W takim samym celu

podjęto współpracę z Wojewódzkim Zarządem Inwestycji Rolnych w Zamościu. Do pracy w Zakładzie został oddelegowany z Biura Dokumentacji Zabytków konserwator zabytków archeologicznych. Udział studentów w pracach Ośrodka przygotowuje ich do ciężkiej terenowej działalności konserwatorskiej. Cały plan badawczy Zakładu Archeologii UMCS i działającego przy nim Archeologicznego Ośrodka Badawczo-Konserwatorskiego Rektor UMCS zgłosił jako tematy cząstkowe do międzyresortowego problemu badawczego "Pomniki kultury - źródłem świadomości narodu".

8 grudnia 1975 r. odbyła się Sesja poświęcona XXX-leciu działalności Zakładu, połączona z XX-leciem prac badawczych i konserwatorskich prowadzonych przez cały lubelski ośrodek archeologiczny. Poza Zakładem Archeologii UMCS i związanym z nim Archeologicznym Ośrodkiem Badawczo-Konserwatorskim na terenie Lubelszczyzny prace archeologiczne prowadzi również Działy Archeologiczne Muzeów w Lublinie i w Chełmie oraz Pracownia Archeologiczna "Pracowni Konserwacji Zabytków" w Lublinie: nadto - w ograniczonym zakresie, związanym z uprawianą tematyką badawczą - Katedra Archeologii KUL.

Z 14 czynnie zatrudnionych na Lubelszczyźnie archeologów, 13 pracuje w Lublinie, 1 w Chełmie. 9 z nich to absolwenci UMCS, 2 z UŁ oraz 2 z UW.

Organizatorami Sesji byli UMCS oraz Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie. Urządzona została w Bibliotece Głównej UMCS, w sali Ośrodka Informacji i Propagandy. Przybyli na nią m.in. mgr Tadeusz Kącki - Kierownik Wydziału Nauki KW PZPR, prof. dr Janusz Kozłowski - dyrektor Instytutu Archeologii UJ w Krakowie, prof. Tadeusz Żurowski - naczelnik Wydziału Zabytków Archeologicznych Min. Kultury i Sztuki, Kazimierz Kuc - nestor konserwatorstwa archeologicznego, mgr Jan Gromnicki - główny specjalista PKZ z Warszawy, mgr inż. Henryk Gawarecki - Vice dyrektor lubelskiego Oddziału PKZ, mgr Janusz Patkowski - dyrektor Muzeum Okręgowego w Chełmie, mgr Kazimierz Popiołek - dyrektor Muzeum Okręgowego w Białej Podlaskiej, pracownicy Uczelni, władze Instytutu Historii, Biura Dokumentacji Zabytków w Lublinie, Muzeum Okręgowego w Lublinie, studenci archeologii UMCS. W Sesji uczestniczyło łącznie 17 absolwentów archeologii UMCS.

Obradom przewodniczyli prof.dr Ryszard Orłowski - prorektor UMCS, mgr Alfred Gauda - vice dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, doc.dr Jan Gurba - kierownik Zakładu Archeologii UMCS.

Po powitaniu obecnych przez doc.dr J.Gurbę, odczytaniu gratulacji, które przysłali: prof.dr Witold Hensel - dyrektor IHKM PAN, kierownicy Katedr Archeologii - prof.dr Waldemar Chmielewski z UW, doc.dr Józef Kaźmierczyk z UBB, doc.dr Jerzy Kmiecński z UE, prof.dr Jan Żek z UAM i prof.dr Kazimierz Żurowski z UMK, doc.dr Jan Machnik - kierownik Zakładu Archeologii Małopolski IHKM PAN i doc.dr Andrzej Żaki, pierwszy doktor archeologii UMCS, badacz Wawelu, Karpat i Andów.

Następnie prof.dr R.Orłowski, w imieniu Rektora Uczelni wręczył medale "Nauka w służbie ludu" - za zasługi dla UMCS doc.dr Janowi Kowalczykowi - kierownikowi Działu Epoki Kamienia IHKM PAN w Warszawie, prof.dr Eugeniuszowi Konikowi - dyrektorowi Instytutu Historii UBB we Wrocławiu.

Przedstawiciele władz miasta Hrubieszowa i Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego mgr Władysław Kossowski i mgr Józef Bednarski przekazali Zakładowi Archeologii UMCS złoty medal "zasłużonym dla pow. hrubieszowskiego".

Na Sesji, której przewodniczyli kolejno doc.dr Tadeusz Łoposzko - dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS, doc.dr J.Kowalczyk i prof.dr E.Konik, wygłoszono następujące referaty:

Doc.dr J.Gruba: Osiągnięcia Zakładu Archeologii UMCS w kształceniu kadry, badaniach naukowych i współpracy z jednostkami gospodarki narodowej,

Mgr Zygmunt Ślusarski - Dyrektor Muzeum Okręgowego w Lublinie: Dotychczasowy dorobek lubelskiego muzealnictwa archeologicznego,

Mgr Mieczysław Kurzątkowski - Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie: Organizacja archeologicznej służby konserwatorskiej w Lublinie,

Mgr Andrzej Huniec - kierownik Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PKZ w Lublinie: Osiągnięcia Pracowni archeologiczno-Konserwatorskiej PKZ w Lublinie: Osiągnięcia Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PKZ w Lublinie,

- Mgr Andrzej Kutylowski - Konserwator Zabytków Archeologicznych,
Archeologiczny Ośrodek Badawczo-Konserwatorski
w Lublinie: Ochrona zabytków archeologicznych na
Lubelszczyźnie,
- Łukasz Rejniewicz - Przewodniczący Rady Wydziałowej SZSP: Plany
i zamierzenia Studenckiego Koła Archeologów,
- Prof.dr hab. Edward Soczewiński - vice-Prezes Oddziału Lubelskiego
Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizma-
tycznego: Osiągnięcia Lubelskiego Oddziału PTAIN,
- Doc.dr J.Kowalczyk: Niektóre postulaty w zakresie badań nad epoką
kamienia i brązu na Ziemi Lubelskiej,
- Prof.dr E. Konik: Potrzeby badań nad importami rzymskimi na Lubel-
szczyźnie,
- Dr Stanisława Hoczyk-Siwkova - Adiunkt Zakładu Archeologii UMCS:
Problematyka badań nad wczesnośredniowieczną Lubel-
szczyzną.

Streszczenie referatów powielono w postaci skromnego wydawnictwa
"XXX lat archeologicznych prac badawczych i konserwatorskich w
Lublinie" /UMCS, Lublin 1975, s.38/.

Z okazji Sesji eksponowano w holu Biblioteki Głównej UMCS
wystawkę dokumentacji i wyboru zabytków z tegorocznych badań
Zakładu Archeologii i Archeologicznego Ośrodka Badawczo-Konserwa-
torskiego, m.in. badań powierzchniowych na terenie LZW /m.in. Kle-
rów/, inwestycji melioracyjnych "Farens", "Siniucha Dolna" / m.in.
zespół wczesnośredniowiecznego Czerwienia/, "Tyszowce Pastwiska"
/m.in. cmentarzysko kurhanowe kultury trzcinińskiej, wczesna osada
kultury pucharów lejkowatych/. "Trzciniel - pastwiska" /otoczenie
grodziska w Chodliku/, cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych
w Miłocieniu, cmentarzysko wczesnośredniowieczne we Wronowicach -
Doliwie, ceramika kultury trzcinińskiej z Wronowic - Paprzycy i in.

Nadto na holu I piętra Biblioteki odsłonięto wystawkę eksli-
brisów T. Żurowskiego wykonanych dla archeologów.

Po południu uczestnicy Sesji zwiedzili kaplicę na Zamku w
Lublinie, wzięli udział w spotkaniu z władzami Uczelni i w wieczo-
rze towarzyskim.

7 grudnia odbyła się wycieczka połączona ze zwiedzaniem
terenu wykopelisk w Chodliku - informacji udzielała dr S. Hoczyk -
Siwkova, i w Kezimerzu Dolnym - informacji udzielała mgr Maria

Suprym z Pracowni Archeologicznej PKZ w Lublinie.

Doc.dr Jan Gurba

Zakład Chemii Teoretycznej Instytutu Chemii UMCS

Decyzją Kolegium Rektorskiego, z dniem 1 XII 1975 r. powołany został do życia Zakład Chemii Teoretycznej w Instytucie Chemii UMCS. Powstał on na bazie kadrowej grupy chemii teoretycznej, zorganizowanej i kierowanej od pięciu lat przez doc.dr hab.W.Rudziń - skiego.

Podobnie jak wiele kierunków w naszym instytucie, chemia teoretyczna rozpoczęła swą działalność z inicjatywy prof.A.Wakamundzkiego i przez pięć lat rozwijała się w łonie Zakładu Chemii Fizycznej, pod troskliwą opieką prof.Wakamundzkiego. Dzięki temu w momencie wprowadzenia nowego programu nauczania chemii, istniejąca już kadra mogła sprostać nowym, niezwykle poważnym obowiązkom dydaktycznym.

Nowy program nauczania chemii podniósł rangę i rozszerzył ogromnie zakres kształcenia studentów w wielu dyscyplinach teoretycznych. Prowadzony dotychczas jeden wykład "chemia teoretyczna", został rozszerzony i podzielony na dwa kolejno po sobie następujące wykłady: chemia kwantowa i termodynamika statystyczna. Różne mutacje tych wykładów prowadzone są dla potrzeb studiów nauczycielskich zwykłych i uzupełniających. Dochodzą do tego wykłady dla chemii wieczorowej, biologii molekularnej oraz wykład monograficzny. W sumie siedem różnych tematycznie wykładów z zakresu chemii teoretycznej.

Oczywiście, równoległe do tych wykładów prowadzone są ćwiczenia, seminaria i pracownia specjalistyczna, co daje rocznie obciążenie dydaktyczne w granicach około 1400 godzin. W chwili obecnej zajęcia te prowadzi zespół czterech pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym jeden samodzielny.

Pośród innych dyscyplin chemicznych chemia teoretyczna odgrywa rolę wiodącą i integrującą. Oprócz zadań naukowych wynikłych z tej roli, wynika z niej również i rola służebna Zakładu Chemii Teoretycznej jako ośrodka kształcenia kadr dla potrzeb innych zakła-

dów. Współczesna chemia matematyzuje się i komputeryzuje w niezwykle szybkim tempie. Oprócz talentu, efektywny start młodego pracownika naukowego wymaga znacznego poszerzenia jego wiedzy i umiejętności w zakresie dyscyplin teoretycznych.

Gdy chodzi o sprawy naukowe Zakład Chemii Teoretycznej widzi potrzebę ścisłej współpracy nad realizacją tematów prowadzonych w innych zakładach Instytutu Chemii. Uwarunkowane to jest jednak rozwojem szosupłej jeszcze kadry naukowej i przydziałem odpowiednich pomieszczeń. W tej chwili Zakład boryka się jeszcze z zupełnie prozaicznymi kłopotami jak np. brakiem maszyn do pisania.

Jednakże dyrekcja Instytutu Chemii otoczyła nowokreowany Zakład Chemii Teoretycznej szczególną opieką. Rozpoczęła energiczne starania o wyposażenie zakładu w niezbędny sprzęt. Obiecała też w miarę możliwości przydzielić nowe pomieszczenia.

Chwilowe trudności nie osłabiają tempa pracy naukowej. Wyróża się to między innymi dużą liczbą prac naukowych drukowanych w poważnych czasopiśmie, z reguły o obiegu światowym. Do końca bieżącego roku przewidziana jest obrona dwu prac doktorskich. Do końca bieżącej pięcioletki zaś planuje się ukończenie dwu lub czterech dalszych doktoratów. Istnieją też pomysły prognozy odnośnie realizacji jednej lub dwu prac habilitacyjnych. W bieżącej pięcioletce Zakład uczestniczyć będzie w realizacji dwu planów państwowych - na ogólną kwotę około 8 milionów złotych, Kierownikiem nowoutworzonego Zakładu Chemii Teoretycznej mianowany został Docent dr hab. Władysław Rudziński.

Mgr Mieczysław Jaroniec

Pierwszy rok pracy Polonijnego Centrum UMCS

Kreowanie i uruchomienie Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego UMCS nastąpiło w wyniku:

1. "Porozumienia w sprawie współpracy pomiędzy Towarzystwem Łączności z Polonią Zagraniczną "Polonia" w Warszawie oraz Uniwersytetem im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie" z 15 I 1975 r., obligującego Uniwersytet do zorganizowania Polonijnego Centrum;
2. "Aneksu" do tegoż "Porozumienia", podpisanego 17 IV 1975 r., określającego zasady współpracy między stronami na rok 1975

w zakresie działalności naukowo-dydaktycznej prowadzone w ramach Centrum:

3. "Statutu Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego", zatwierdzonego również 17 IV 1975 r., regulującego podstawowe kwestie organizacyjne nowo utworzonej - integralnej jednostki UMCS.

Według "Statutu" Polonijne Centrum UMCS ma na celu:

a/ nawiązywanie i utrwalenie kontaktów z ośrodkami polonijnymi za granicą oraz udzielanie im pomocy poprzez

- szerzenie wiedzy o Polsce dawnej i dzisiejszej,
- prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej dla działaczy polonijnych i młodzieży polskiego pochodzenia, zwłaszcza w zakresie języka polskiego, folkloru i metodyki pracy oświatowo-kulturalnej:

b/ inspirowanie i organizowanie badań naukowych nad problematyką polonijną, a także współpracy pomiędzy kadrą naukową UMCS i ośrodkami polonijnymi oraz uczonymi polskiego pochodzenia:

c/ otaczanie opieką studentów i naukowców polonijnych, odbywających studia lub staże w lubelskim ośrodku akademickim.

W art.4 "Statutu" czytamy, że: "Organami Centrum są Rada Naukowo-Programowa i Dyrekcja".

Rada Naukowo-Programowa została powołana w kwietniu 1975 r. przez Sekretarza Generalnego Towarzystwa "Polonia" i Rektora UMCS na okres 3 lat. Liczy 15 członków, rekrutujących się spośród pracowników naukowych oraz przedstawicieli instytucji kulturalnych i oświatowych. Funkcję przewodniczącego Rady pełni Rektor UMCS - prof.dr Wiesław Skrzydło. Pierwszym zastępcą przewodniczącego jest zastępca Sekretarza Generalnego Towarzystwa "Polonia" - mgr Zbigniew Tomkowski, a zastępcami są prorektor UMCS - doc.dr Albin Kopruckowski i prof.dr Henryk Zins. Rada jest organem programującym i kontrolującym pracę Centrum. W 1975 r. obradowała 3 razy /17 IV, 12 VI i 5 XII/.

Dyrekcja została mianowana na początku 1975 r. przez Rektora UMCS w składzie: dyrektor - dr Władysław Kucharski, zastępca dyrektora d/s dydaktyczno-programowych - doc.dr hab. Jerzy Palicki, zastępca d/s artystycznych - mgr Stanisław Leszczyński, sekretarz - mgr Marek Zdrojewski /od 1 X 1975r. zatrudniony na etacie w Polonijnym Centrum, i księgowy - mgr Witold Lesiak, Od 1 XII 1975 r. zastępcą dyrektora

d/s dydaktyczno-programowych jest doc.dr Zbigniew Sobolewski. Dyrekcja zarządza wszystkimi sprawami Centrum w myśl wytycznych Rady.

Przewodniczący Rady i Dyrektor lub ich zastępcy reprezentują Polonijne Centrum na zewnątrz.

Praca merytoryczna Polonijnego Centrum UMCS w 1975 r. dotyczyła: zapewnienia sprawnej organizacji tzw. akcji letniej; czynnego udziału i organizacji sympozjów naukowych; rozpoczęcia planowej działalności wydawniczej organizacji wystaw; starań o stypendia zagraniczne dla pracowników naukowych UMCS; przyjmowania gości zagranicznych - przedstawicieli Polonii.

Tzw. akcja letnia, czyli działalność dydaktyczna Centrum, obejmowała organizację studium dla instruktorów polonijnych zespołów folklorystycznych i studium metodycznego dla nauczycieli szkół polonijnych oraz pomoc dla kolonii Polonii francuskiej.

Studium folklorystyczne trwało od 1 do 30 VII 1975 r. Zajęcia /wykłady, ćwiczenia, konsultacje/ realizowane były zgodnie z programem opracowanym wspólnie z Centralnym Ośrodkiem Metodyki Upowszechniania Kultury w Warszawie, w 3 grupach o różnym stopniu zaawansowania słuchaczy. Odbываły się w obiektach Zespołu Szkół Artystycznych przy ul. Płazowej 18, udostępnionych w tym celu przez Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie. W studium wzięło udział 195 osób /tj. o 35 więcej niż planowany/ z 10 krajów Europy, a także z Australii, Kanady i USA. Wśród wysokokwalifikowanej kadry prowadzącej zajęcia na studium znajdowali się też członkowie Rady Naukowo-Programowej. Jeśli chodzi o zajęcia praktyczne bardzo dużo pomagali uczestnikom studium młodzi muzycy, wokaliści i tancerze - członkowie Zespołu Tańca Ludowego UMCS "Lubliniacy", który w 1975 r. otrzymał nagrodę Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną "Polonia". Kierownikiem studium folklorystycznego był mgr S. Leczyński.

Studium metodyczne trwało od 10 VII do 10 VIII 1975 r. Zajęcia prowadzone były w oparciu o program opracowany przez Instytut Kształcenia Nauczycieli w Warszawie. Zlokalizowane były w obiektach uniwersyteckich /Dom Studencki "Grześ" i "Chatka Żaka"/. W studium uczestniczyło 26 osób z 4 krajów europejskich oraz z Australii, Kanady, Nowej Zelandii i USA/ nb. z USA było m.in. 7 sióstr zakonnych/. Zajęcia na studium prowadzili w przeważającej mierze pracownicy naukowcy Wydziałów Pedagogiki i Psychologii oraz Humanistycznego UMCS, w tym także członkowie Rady Naukowo-Programowej i Dyrekcji

Centrum. Absolwenci studium otrzymali dyplomy o nader starannej szacie graficznej, co jest zasługą Drukarni UMCS. Kierownikiem studium metodycznego był doc.dr hab. J. Falicki.

Dla wszystkich uczestników obu studiów zorganizowano kilka wycieczek krajoznawczych.

Kolonie Polonii francuskiej zorganizowane były w lipcu 1975 r. przez Kuratorium Oświaty i Wychowania w Lublinie - w Państwowym Domu Dziecka przy ul. Pogodnej 33. Uczestniczyło w nich 64 dzieci w wieku szkolnym i 2 opiekunów. Pomoc dla kolonii ze strony Centrum sprowadzała się do: częstych kontaktów przedstawicieli dyrekcji Centrum z kierownictwem kolonii; umożliwienie młodzieży kolonijnej korzystanie z nieodpłatnych seansów filmowych i koncertów artystycznych w "Chatce Żaka"; nieznacznego, acz liczącego się, wsparcia finansowego kolonii. Kierownikiem kolonii był dyrektor Marian Pakuła z którym kontakty miały i mają charakter bardzo rzeczowy.

Sympozja naukowe poświęcone zagadnieniom polonijnym, odbyły się dwa:

- od 20 do 22 V 1975 r. w Krakowie na temat: "Polacy w Austrii", m.in. z referatami mgr Zbigniewa Tomkowskiego i dr Władysława Kucharskiego w końcowej części obrad, w momencie gdy przewodniczył im mgr T. Tomkowski, obecni byli Prezydent Republiki Austrii dr Rudolf Kirchschöger, ministrowie spraw zagranicznych PRL i Austrii oraz inne osobistości obu państw;
- 2 i 3 VIII 1975r. w Lublinie pt. "Wybrane problemy dziejów oświaty polskiej", zorganizowane w związku z 70 rocznicą Polskiej Męciery Szkolnej przez Polonijne Centrum UMCS; uczestniczyli w nim czynnie m.in. słuchacze studium metodycznego dla nauczycieli szkół polonijnych, a autorem jednego z 3 referatów był członek Rady Naukowo-Programowej, dr Janusz Mańdziuk; pierwszy dzień obrad zaszczylił obecnością Sekretarz Generalny Towarzystwa "Polonia" - Wiesław Adamski.

Działalność wydawnicza Centrum była autentycznie owocna, w tej bowiem dziedzinie legitymujemy się znacznym dorobkiem:

- na przełomie lipca/sierpnia 1975r. ukazał się informator pióra doc.dr hab. Wiesława Śladkowskiego pt. "Polonijne Centrum Kulturowo-Oświatowe w Lublinie", bogato ilustrowany, w 4 wersjach językowych/polskiej, angielskiej, francuskiej i niemieckiej/o objętości

- 1 ark.druk. i w łącznym nakładzie 5.000 egz.; przekładów na języki obce dokonali w każdym przypadku pracownicy naukowcy UMCS;
- przy końcu września 1975 r., w rekordowym czasie 10 dni od momentu oddania maszynopisu do drukarni, wydany został "Katalog wystawy - 80 lat Związku Polaków w Austrii "Strzecha", z barwną okładką o objętości 1 ark.druk., w nakładzie 1.000 egz.; autorami "Katalogu" są mgr Z. Tomkowski i dr W. Kucharski;
  - na początku grudnia 1975 r. wydrukowano pracę prof. dr Henryka Zinsa "Polacy w Kanadzie" z barwną obwolutą, o objętości 1,5 ark. druk., w nakładzie 1.000 egz.

Ponadto w czerwcu-lipcu 1975 r. Centrum wydało w odbitkach powielaczowych lub kopiach kserograficznych po kilkadziesiąt egzemplarzy skryptów, konspektów zajęć, nut i innego rodzaju pomocy dydaktycznych do użytku słuchaczy obu studiów polonijnych. Dużą w tym zasługą Działu Poligrafii UMCS i jego kierownika mgr Antoniego Dudka.

Rozpoczęty pracą "Polacy w Kanadzie" cykl publikacji pod nazwą "Z dziejów Polonii" będzie kontynuowany w następnych latach zgodnie z programem, zatwierdzonym przez utworzone we wrześniu 1975 r. sześcioposobowe Kolegium Redakcyjne Polonijnego Centrum, którego przewodniczącym jest Rektor UMCS.

Jeśli się zważy, że na początku października 1975 r. w Wiedniu wydana została w języku polskim i niemieckim praca dr Władysława Kucharskiego "Związek Polaków w Austrii "Strzecha" - 80 lat działalności, napisana ex re jubileuszu tej zasłużonej organizacji Polonii austriackiej, to trzeba przyznać, iż nasze zwierzenia w dziedzinie wydawniczej na rok 1975 zrealizowana z niemałą nawiązką.

W 1975 r. Polonijne Centrum wystąpi z inicjatywą utworzenia w ramach "Annales UMCS" sekcji poloników.

Organizacja wystaw. W 1975 r. Polonijne Centrum UMCS zorganizowało 3 wystawy, w tym 2 w Lublinie i 1 w Wiedniu.

Ekspozycje lubelskie - "Zwiedzamy Polskę" /ukazująca walory krajoznawcze, urabniastyczne i szlaki turystyczne Polski oraz zabytki historyczne odbudowane lub odrestaurowane w Polsce Ludowej/ i "Świat dziecka" /obrazująca życie dzieci w Polsce Ludowej oraz różne formy opieki państwa nad wychowaniem i kształceniem/, jednocześnie uroczyste otwarte 11 VII 1975 r. w gmachu Biblioteki Głównej UMCS- przygotowane były dla uczestników studiów polonijnych. Ich koncepcję i scenariusz

opracował kustosz mgr Artur Iskrzycki. Wystawy te dobrze spełniły swą rolę, zresztą nie tylko wobec słuchaczy studiów polonijnych.

Wystawa wiedeńska pt. "80 lat Związku Polaków w Austrii "Strzecha" została zorganizowana w szczytowej fazie obchodów jubileuszowych "Strzechy" w jej lokalu przy Schwindgasse 17. Tamże 11 X 1975r uroczystego otwarcia wystawy dokonał Ambasador PRL w Austrii Ryszard Karcki w obecności Sekretarza Generalnego Towarzystwa "Polonia" Wiesława Adamskiego, Rektora Uniwersytetu Wiedeńskiego oraz innych osobistości Austrii i Polski. Autorami koncepcji i scenariusza tej ekspozycji byli mgr Z. Tomkowski i dr W. Kucharski, konsultantem - mgr M. Zdrojewski, a plastykiem - Kazimierz Muckowski, pracownik Akademickiego Testur UMCS. Ta pierwsza zagraniczna wystawa, przygotowana przez Polonijne Centrum UMCS w iście rekordowym czasie, czynna była 30 dni. Doczekała się nader pochlebnych informacji prasowych, radiowych, telewizyjnych i filmowych. /Polska Kronika Filmowa nr 47/75 Wyd.8/. Zarówno przedstawiciele resortu spraw zagranicznych, jak i władze naczelne Towarzystwa "Polonia" oceniły ją tak wysoko, jak tylko to możliwe.

Stypendia zagraniczne. Z polonijnych stypendiów naukowych skorzystało łącznie dwóch adiunktów UMCS.

Na rocznym stypendium Fundacji Kościuszkowskiej przebywa obecnie w USA dr Ziemowit Jacek Pietraś, który zajmuje się m.in. także badaniem zagadnień polonijnych. Prócz niego na miesięcznym stypendium naukowym Kuratorium Fundacji "Dom Polski" w Wiedniu był w Austrii we wrześniu i październiku 1975 r. dr W. Kucharski, który następnego miesięcznego stypendium otrzymał od Związku Polaków "Zgoda" w RFN, gdzie przebywał w październiku i listopadzie 1975 r.

Goście Polonijnego Centrum. Od marca do grudnia 1975 r. odwiedziło Centrum 18 osób z 3 krajów europejskich/Austrii, Francji i RFN/ oraz 4 pozaeuropejskich /Australii, Brazylii i USA/.

W ich liczbie znajdowali się prezydent Fundacji im. Władysława Reymonta z Kanady Julian Dobranowski, prezydent Fundacji Kościuszkowskiej z USA prof. dr Eugeniusz F. Kusielewicz, prezydent brazylijskiego Towarzystwa "Polonia" Zenon Vicente Galecki, wiceprezydent Związku Polaków w Austrii "Strzecha" Waldemar Marynicz i inspektor szkolnictwa polonijnego w Południowej Australii Florian R. Wittholz /absolwent studium metodycznego dla nauczycieli szkół polonijnych/.

Ten ostatni przebywał w naszej placówce 7 dni / 24 XI - 1 XII 1975 r/, w czasie których odbył 5 spotkań w różnych środowiskach, wygłaszając interesujące prelekcje głównie na temat Polonii australijskiej. Przed wyjazdem obiecał napisać pracę o szkolnictwie polonijnym w Australii, która zostanie przez nas ogłoszona drukiem w ramach cyklu "Z dziejów Polonii".

X

X

X

Przedstawiona tu w zarysie nasza merytoryczna działalność przyczyniła się do dużego wyróżnienia, jakie w końcu listopada 1975 r. spotkała Polonijne Centrum UMCS. Otóż na wniosek Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną "Polonia" 3 osoby związane z Centrum najściślej - przewodniczący Rady Naukowo-Programowej i rektor UMCS prof.dr Wiesław Skrzydło, zastępca przewodniczącego Rady i prorektor UMCS doc.dr Albin Kopruckowiak oraz dyrektor Polonijnego Centrum dr W. Kucharski - powołano na członków Komitetu Badania Polonii Zagranicznej Polskiej Akademii Nauk. Tym samym wzrosła również ranga Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego UMCS.

X

X

X

Biuro Centrum, szczeru mieszczące się "kątem" w pokoju b.kierownika Działu Spraw Studenckich UMCS w "Chatce Żaka", rozpoczęło działalność 7 IV 1975r., z którą to datą wyszło też pismo z numerem pierwszym. Do końca grudnia 1975 r. wyszło ich dokładnie 238, począwszy od czerwca już na firmowym papierze, co zwłaszcza w korespondencji międzynarodowej nie jest bez znaczenia. Za pracę biura odpowiedzialny jest mgr M. Zdrojewski.

Siedziba Centrum od 7 V 1975 r. mieści się w pokojach nr nr 301 i 302, na III piętrze budynku Instytutu Fizyki UMCS przy ul. M.Nowotki 10A, które zostały odpowiednio adaptowane, urządzone i wyposażone. Meble wykonały Zamojskie Fabryki Mebli w Zamościu - w miarę nowocześnie, w miarę tanio - i od sierpnia 1975 r. nie ma w nich zbyt wiele wolnego miejsca. Wypełniają je bowiem pomoce naukowe oraz albumy i książki w liczbie 764 tytułów, skrzętnie skatalogowane przez bibliotekarza Centrum mgr A. Iskrzyckiego. W naszej bibliotece znajdują się: "Księga Honorowa" z wpisami znaczących gości, "Kronika

Polonijnego Centrum" stale aktualizowane i "Fotokronika studium folklorystycznego - rocznik 1975". Z lektury kroniki dowiedzieć się można, że - jak dotąd - kilkanaście tytułów dzienników i czasopism /polskich i zagranicznych/ informowało kilkadziesiąt razy o różnych aspektach działalności Polonijnego Centrum UMCS w Lublinie.

X

X X

W grudniu 1975 r. w Bielsku Biszej wykonano na nasze zamówienie plakietki z emblematem Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego UMCS, dla którego jednak najlepszą reklamę stanowią dotychczasowe osiągnięcia - możliwe dzięki nader sprzyjającemu klimatowi, stworzonemu prawdziwą życzliwością wobec Polonijnego Centrum tak ze strony władz Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną "polonia", jak i wojewódzkich, miejskich i uniwersyteckich.

mgr Marek Zdrojewski

Ponad pół tysiąca członków liczy Uczelniana Organizacja PZPR

Dnia 13 I 1976 r. w Ośrodku Pracy Ideowo-Wychowawczej UMCS odbyło się uroczyste zebranie uczelnianej organizacji PZPR. Na zebraniu wręczono 500 legitymacji członkowskich i kandydackich młodym pracownikom naukowym i studentom lubelskiej uczelni.

Legitymacje wręczyli Sekretarze Komitetu Miejskiego PZPR - tow. W. Kulicka i tow. K. Bryk. W szeregi Partii wstąpili m.in. R. Piotorowicz

przew. RU SZSP i v-ce przewodniczący tej organizacji E. Jaroszuk. 500 legitymację na uczelni otrzymał Piotr Borówko student V roku Ma-

tematyki, zwycięzca Konkursu Kopernikowskiego.

Nowo przyjętym członkom i kandydatom PZPR gratulował obecny na zebraniu Kierownik Wydziału Nauki i Oświaty KW PZPR tow. T. Kącki.

mgr E. P. Mulawa

Z działalności Biblioteki Głównej

ODDZIAŁ ZBIORÓW SPECJALNYCH W ROKU 1975.

Działalność Oddziału Zbiorów Specjalnych w r. 1975 obejmowała, tak jak i w poprzednich latach, wszystkie rodzaje czynności bibliotecznych związanych z opracowaniem i udostępnianiem następujących rodzajów zbiorów: rękopisów, starych druków, kartografii, plakatów, nut, dokumentów fonograficznych i dokumentów życia społecznego. Ta kompleksowość pracy wykonywanej przez poszczególnych pracowników-fachowców, jak też szerokie i najbardziej nowoczesnie pojęte udostępnianie, jest cechą charakterystyczną dla działalności Oddziału Zbiorów Specjalnych Biblioteki Głównej UMCS.

W okresie sprawozdawczym opracowano ogółem 2756 jednostek obliczeniowych.

Rękopisy i prace doktorskie:

Opracowano 106 rękopisów i 61 prac doktorskich. Wśród rękopisów dokończono opracowywanie spuścizny rękopiśmiennej mgr Stanisława Baka-ja, lektora języka angielskiego UMCS. Pozostałe dokumenty rękopiśmienne związane były z postaciami geografa, pedagoga i publicysty, Wacława Nałkowskiego, jego córki, słynnej pisarki Zofii Nałkowskiej i literatami: Kazimierzem Andrzejem Jaworskim i Marią Bechcysz-Rudnicką.

Kartografia:

Opracowano 157 pozycji. Były to głównie wznowienia map turystycznych i planów miast, kolejne wydania ściennych map fizycznych, politycznych i gospodarczych Polski i poszczególnych kontynentów, mapy konturowe przeznaczone do ćwiczeń szkolnych, mapy przeglądowe Europy, mapy z nowym podziałem administracyjnym Polski, i atlasy szkolne. Z ciekawszych pozycji warto wymienić I wydanie Atlasu Historycznego Świata, dodruk do wydania I i II Powszechnego Atlasu i nowo wydany Atlas Samochodowy Polski.

Stare druki:

~ 508 opracowanych woluminach, pochodzących głównie z darów i wymiany, można ogólnie powiedzieć, że były to pozycje bardzo urozmaicone. Znajdowały się wśród nich zarówno polonica z w. XVII-XVIII, jak i druki obce z tych wieków. Z poloników najbardziej rewelacyjnym było małe dziełko pt. "Confessio fidei christianae edita nomine ecclesiarum

polonicarum" Jana Schlichtynga, jednego z przodujących antytrynitarzy polaków wieku XVII-go, pastera w Rakowie. Książka ta została publicznie spalona przez kato, a mimo to tłumaczono ją na języki: niemiecki, francuski, holenderski i polski.

Do rzadkich druków należał również utwór pt. "Do numeris perfectis disceptatio" wydany w Amsterdamie w r. 1638. Pracę tę napisał Jan Brożek, profesor Akademii Krakowskiej, znakomity siedemnastowieczny polski matematyk, zwolennik teorii heliocentrycznej Kopernika i autor słynnej antyjezuickiej broszurki pt. "Gratis".

W ubiegłym roku zyskaliśmy w drodze wymiany cenny księgozbiór, liczący między innymi 53 stare druki, głównie polonika z XVII-XVIII w. W XIX w. należał on kolejno do Józefa Zawadzkiego, rejenta przy sądzie pokoju w Łukowie, który zapewne te dzieła o treści przeważnie prawniczej zgromadził, następnie do Karola Łaskiego, dyrektora Komisji Sprawiedliwości Wydziału Cywilnego i wmońcu znalazł się w Bibliotece Szkolnej Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Łukowie. Należy zaznaczyć, że informacje dotyczące pochodzenia księgozbioru są na razie niepełne i będą uzupełniane w osobnej publikacji. Wymienię kilka pozycji, chociaż wszystkie były bardzo interesujące i obecnie już rzadkie. Przede wszystkim należy wyróżnić dzieło Pawła Szerbica /1552-1609/, znakomitego prawnika polskiego. Było to trzecie wydanie "Speculum saxanum" wydane w Warszawie w drukarni Piotra Elerta w r. 1646. Ponadto do księgozbioru tego należały opracowane częściowo przez Stanisława Konarskiego zbiory konstytucji polskich pt. "Volumina legum" z lat 1732-1782, drukowane w Warszawie u Pijarów. Dalej na uwagę zasługują trzy dzieła osiemnastowiecznego historyka gdańskiego, związanego z Polską, Godfryda Lengnicha. Nie zabrakło też druków lubelskich. Były to między innymi: Mercina Paciorkowskiego: "Regula processus granicialis campestris Regni Poloniae" /Lublin 1760/ i J. Ostrowskiego - Deneykowicza: "Swada polska i łacińska" t. 1-2 /Lublin 1745-1747/. Oba dzieła drukowane u Jezuitów, jedynej wówczas oficynie lubelskiej.

Z druków obcych, pochodzących z innych kolekcji warto wymienić "Acta Eruditorum", jedno z wczesnych czasopism europejskich, które zaczęło się ukazywać w Lipsku od 1682 roku. Opracowano siedem woluminów z lat 1682, 1684, 1701-1702, 1705, 1707-1709. Włączono również do księgozbioru wczesne wydania siedemnastowiecznych dzieł słynnego astronoma niemieckiego Jana Keplera i wybitnego matematyka angielskiego Jana Nepera. Z uwagi na miniony Międzynarodowy Rok Kobiet nie należy

pominąć jednej z pierwszych prac doktorskich napisanej przez kobietę. Była to rozprawa lekarki niemieckiej Doroty Christiany Erxleben pt. "Dissertatio inauguralis medica exponens quod nimis cito et iucunde curare saepius fiat causa minus tutae curationis" wydrukowanej w Halle w r.1754.

Obok opracowania starych druków, kontynuowano zapoczątkowaną w r.1974 pracę wyodrębniania, na razie w postaci osobnej kartoteki, poloników I połowy w.XIX, uprzednio opracowanych w Oddziale Opracowania Druków Zwartych Nowych. Dzieła te jak najbardziej zasługują na pełne uwidocznienie. Wyodrębnione pozycje wskazują, że Biblioteka Gł. UMCS posiada bardzo liczne druki warszawskie, pochodzące z najwybitniejszych oficyn tej epoki, następnie spory zasób dzieł wykonanych w zasłużonej dla kultury polskiej drukarni wileńskiej Józefa Zawadzkiego, dalej druki wrocławskie wydane u Kornów - rodziny księgarzy i drukarzy, którzy przez swą działalność wpłynęli w udziej mierze na utrzymanie polskości Śląska. Ponadto obok druków wydawanych w kraju, Biblioteka posiada dzieła polskie wydawane w Lipsku, Dreźnie i Paryżu/m.in. pierwsze wydanie "Pana Tadeusza" A. Mickiewicza z r.1834 i poezje J.Słowackiego z r.1832/.

Grafika użytkowa: Ogółem w r.1975 opracowano 1315 jednostek, Opracowano zarówno plakaty stare, od lat gromadzone przez Bibliotekę, jak również bieżące otrzymywane z egzemplarza obowiązkowego. Szczególnie interesująco plakaty w liczbie około 70 pochodziły z lat 1945-1960 o tematyce polityczno-społecznej i dotyczyły organizowania się władzy ludowej i społeczeństwa socjalistycznego. Z kupna opracowano tylko 13 plakatów w tym jeden ciekawszy zakup z 1975 r. Ernesta Kosmowskiego - "Polska macierz szkolna" z 1939 r. W liczbie 236 opracowanych ekslibrisów znalazły się między innymi 4 wydawnictwa: Zbigniewa Józwicka - "Ekslibrisy dla pracowników UMCS w Lublinie" /31 sztuk/, Teka ekslibrisów Zb. Józwicka dla Biblioteki Gł.UMCS i jej pracowników /6 sztuk/, "Ekslibrisy Stefana Bukowskiego" Kraków 1972 /16 sztuk/, "Ekslibris wykonany przez Henryka Sapko dla przyjaciół" /10 sztuk/. Na szczególną uwagę zasługują ekslibrisy, otrzymane w darze od Daniela de Tramecurta, których opracowano 35 /ogólna liczba 59/, wykonane i projektowane przez ofiarodawcę. Najczęściej używane przez autora technika to linoryt obok technik mieszanych i suchej igły. Uzupełniono również opracowanie kolekcji ekslibrisów Kazimierza Wiszniewskiego zakupionej w 1970 r./liczba 462 ekslibrisy i 17 wydawnictw/.

Nuty, taśmy i płyty: W r.1975 opracowano 559 wol.nut. Pochodziły one głównie z egzemplarza obowiązkowego i treściowo były bardzo urozmaicone. Od muzyki poważnej kompozytorów polskich i obcych z różnych okresów, głównie utworów potrzebnych praktycznie młodzieży muzycznej ze szkół muzycznych i wydziałów muzykologii na uniwersytetach, do utworów o charakterze wybitnie rozrywkowym. Wśród 30 opracowanych płyt na uwagę zasługują: "Szopka w Dachau. Widowisko teatralne. Dachau 1944", "Metody renesansowe polskie", "Bułgarskie śpiewy cerkiewne", dwie opery S.Moniuszki / "Verbum Nobile" i "Halka"/, symfonie I.Paderewskiego i J.Haydna, "Musica antiqua slevaca" i inne. Dwadzieścia opracowanych taśm zawiera muzykę poważną nagraną z płyt użyczonych Bibliotece przez osoby prywatne. Obok muzyki poważnej na uwagę zasługuje nagranie "Bajek" Andersena w języku angielskim i także ludowa muzyka hinduska.

Dokumenty życia społecznego: W roku 1975 kontynuowano rozpoczęte w roku 1974 ich porządkowanie i selekcję. Dla każdej biblioteki uniwersyteckiej, posiadającej egzemplarz obowiązkowy dokumenty życia społecznego stanowią poważny problem. Magazyny wielu bibliotek są bardzo ciasne i odczuwa się brak miejsca na książki i czasopisma. W tej sytuacji dokumenty życia społecznego, materiał bardzo ważny, tworzący historię naszych dni, może stać się balastem. Jednocześnie jest on bardzo urozmaicony treściowo, o różnej skali ważności a przy tym często niekompletny, jeżeli postanawia się zbierać go według pewnego klucza problemowego. Z wyżej wymienionych przyczyn Biblioteka Główna UMCS postanowiła gromadzić w oparciu o niekompletny egzemplarz obowiązkowy i opracowywać grupowo przynajmniej część dokumentów życia społecznego związanych z regionem lubelskim i rzeszowskim, dalej dokumenty dotyczące polityki ogólnopolskiej, szkolnictwa wyższego, rozkłady jazdy, książki telefoniczne i teatralis uprzednio gromadzone.

Udostępnienie: Najbardziej istotnym rezultatem wykonywanej w bibliotece pracy nad zbiorami jest udostępnianie, które można rozumieć najszerszej, zarówno jako tzw. informację masową w postaci wystaw, jak i udostępnianie w pojęciu tradycyjnym. Z 10 wystaw urządzanych przez Zbiory Specjalne w r.1975 najciekawsze były: Pokaz Cymeliów Biblioteki Główniej UMCS na dzień 8 III 1975 r. /z okazji 30-lecia powstania Biblioteki/, "Droga Żołnierza Polskiego do Berlina", "Warszawa w sztuce", "Konkursy Chopinowskie", i "58-ma Rocznica Rewolucji Październikowej".

Udostępnianie w pojęciu ścisłym przedstawiało się następująco: Odwiedzin w Czytelni Zbiorów Specjalnych było ogółem 2511, z czego 1877 przypada na zbiory muzyczne. Liczba pracowników naukowych /431/ stanowi 1/5 ogółu odwiedzających, z których 351 korzystało głównie ze zbiorów lingwistycznych. Dotyczy to również studentów: z ogólnej liczby 1542 odwiedzających 1176 przypadało na gabinet muzyczny, w którym głównie uczono się języków obcych. Udostępniono ogółem 5884 jednostki obliczeniowe /zbiory muzyczne - 1313, inne - 1028/, z magazynu - 3543/ zbiory muzyczne - 3090, inne - 453/, wśród wypożyczonych zbiorów z ogólnej liczby 1338, aż 890 przypada na zbiory nie muzyczne. Poważnym rodzajem pracy wykonywanym w Gabinetcie Muzycznym było nagrywanie muzyki poważnej na nasze taśmy z 48 płyt i 17 taśm, użyczonych nam przez osoby prywatne. Jednakże najbardziej godnym zanotowania był fakt nagrywania na taśmy utworów przeznaczonych dla różnych użytkowników. Ogółem nagrywano 377 razy w ciągu 660 godzin. Stanowi to 98 dni pracy. Nagrywano teksty w językach obcych dla pracowników naukowych, muzykę dla indywidualnych osób, tło muzyczne dla akademii okolicznościowych, dla teatrów/również dla Teatru im. Osterwy/, klubów studenckich, Rozgłośni Polskiego Radia, Radia Akademickiego, dla przedstawiciela Polonii Szwedzkiej, dla Instytutu Polskiego w Sztokholmie, z okazji XX-lecia PRL, na lekcje języka polskiego, wychowania muzycznego, na ćwiczenia z psychologii, na wieczory poezji i teleturnieje. Ten rodzaj nagrywania dla użytkowników, bardzo popularny za granicą, w Polsce jest praktykowany przede wszystkim w Bibliotece UMCS, która przyczyniła się w dużej mierze do bezpłatnego poznawania języków obcych przez niezamożną młodzież studencką. Ponadto wprowadza ją, w tak ważną dziedzinę sztuki, jaką jest muzyka.

Działalność informacyjna: Ważną dziedziną działalności Oddziału Zbiorów Specjalnych stanowiło udzielanie licznych informacji dotyczących zbiorów i organizacji biblioteki. Informacji udzielano czytelnikom pojedynczym i grupom zarówno krajowym, jak i zagranicznym.

Działalność szkoleniowa i propagandowa: W okresie sprawozdawczym wygłoszono 19 prelekcji na temat zbiorów specjalnych /z tego 18 o zbiorach muzycznych dla 454 osób - przeważnie wycieczek szkolnych/. Ponadto wygłoszono 4 odczyty :

1. "Drukarnstwo polskie XV - XVIII w." - po otwarciu wystawy w Przemyślu w dn. 15 III
2. "Konserwacja materiałów bibliotecznych" na szkoleniu wewnętrznym bibliotekarzy Biblioteki UMCS w dn. 19 V; 3 "Cele i zadania bibliotek" w MPiK-u z okazji "Dnia Bibliotek" w dn. 2 VI; 4. "Proble-

matyke starodruku" w Bibliotece Miejskiej w Puławach dla biblioteczki bibliotek szkolnych w dn 10 XI.

Zrealizowano również 11 audycji słowno-muzycznych dla różnych słuchaczy, między innymi dla rencistów i Domu Rencistów na Węglinie. Zajęcia dydaktyczne przeprowadzono z 3 grupami studentów I-go roku studiów /zapoznanie z biblioteką i jej zbiorami i z formalnościami związanymi z wypożyczaniem książek i czasopism/, następnie ze studentami V roku Filologii Polskiej/ z zakresu muzykologii/ i ze studentami Instytutu Geografii UW i UMCS/ kartografia - wykład z pokazem zbiorów kartograficznych Biblioteki UMCS/.

Mgr S.B. Flanczewska

Związki Zawodowe

W dniu 23 II 1976 r. na Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej Rady Zakładowej przy Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie wybrano nowe władze związkowe.

Prezydium Rady

Prezes	- dr Roman MROCZKOWSKI
Viceprezesi	- dr Bolesław BRANDEL
	- dr Jerzy OHME
	- dr Krzysztof WOJCIECHOWSKI
Sekretarz	- mgr Wiesława FAJKS
Skarbnik	- dr Stanisław WIŚNIEWSKI
Spół.Radca Prawny	- dr Teresa LISZCZ
Spół.Inspektor Pracy	- Antoni HOFFMAN
Członek prezydium	- Daniela ZIEMBIŃSKA

Członkowie Rady

1. Mgr Florian BARTMIŃSKI
2. dr Grażyna BYSTYDZIŃSKA
3. dr Mieczysław BUCZYŃSKI
4. Krystyna CHALEWSKA
5. dr Kazimiera DERYŁO
6. mgr Sylwester DROZD
7. mgr Teresa GAWORCZYK
8. mgr Adam GĄSIOROWSKI

9. mgr Leszek GIUSIEC
10. dr Zbigniew JÓŹWIK
11. dr Jan KLIMKOWICZ
12. dr Krystyna KOWALIK
13. dr Tadeusz KWIATKOWSKI
14. Franciszek KURPIŃSKI
15. mgr Stanisław MIKOŚ
16. dr Grzegorz NOWAK
17. mgr Halina OPOLSKA
18. Ryszard PÓŁTORAK
19. Alicja POCHROŃ
20. mgr Aleksander SERAFIN
21. mgr Józef SPRYCHA
22. mgr Witold SZYSZKO
23. mgr Elżbieta TESKE
24. mgr Stanisław UKALSKI
25. mgr Anna WOJCIECHOWSKA
26. dr Zygmunt WOJCIECH

Komisja Rewizyjna

1. mgr Artur ISKRZYCKI
2. dr Jerzy BUTRYM
3. dr Anna FRANCAK
4. Jadwiga ZWIERZCHOWSKA
5. mgr Maria CHIBOWSKA

mgr Wiesława FAJKS

Z działalności SZSP

Samorządność w domach studenckich

Problemy samorządności studenckiej i pogłębianie pracy ideowo-wychowawczej na terenie domów studenckich były tematem obrad VIII Plenum Zarządu Wojewódzkiego SZSP. Dyskusja wykazała, że nie zawsze i nie wszędzie we właściwy sposób realizowana jest zasada samorządności. Nie wszystkie samorzady dążą aż do aktywizacji mieszkańców. Wysoko oceniono działalność mieszkańców DS "Grześ", którzy wyróżnieni zostali w ogólnopolskim konkursie domów studenckich.

Uchwała Plenum zobowiązuje rady mieszkańców do systematycznego prowadzenia działalności ideowo-kształceniowej poprzez wzmocnienie

i dalszy rozwój Studenckich Ośrodków Dyskusyjnych "Publicum", Klubów Myśli Politycznej i Wiedzy Politycznej oraz prowadzenie Turnieju Wiedzy Politycznej "Politykus", ponadto organizowanie częstych spotkań na których poruszano by najbardziej aktualne tematy nurtujące środowisko studenckie.

Wzmocnić należy również samowychowawczą rolę rad mieszkańców w Sądzie Koleżeńskim oraz wypracować właściwą formułę obecności przedstawicieli kadry naukowo-dydaktycznej w domach studenckich. Służyć temu winno określenie roli i zadań tzw. opiekunów domów studenckich z ramienia uczelni.

Określone zostały również zadania w zakresie organizacji wolnego czasu i wypoczynku oraz zabezpieczenie warunków socjalnych.

Co trzeci dzień koncert !

Około 60 tys. widzów na 130 koncertach oklaskiwało w ubiegłym roku Zespół Tańce Ludowego. Z sześćdziesięcioma koncertami wystąpił Zespół w NRD i we Francji.

Do listy sukcesów Zespołu dopisać należy przyznaną po raz pierwszy nagrodę Towarzystwa "Polonia" /w wysokości 100 tys. złotych/ za popularyzację kultury polskiej za granicą, dyplom Ministra Kultury i Sztuki, oraz nagrodę Prezydenta w Lublinie.

Za wyróżnienie uznać należy również powierzenie Zespołowi zorganizowania ogólnopolskiego seminarium Studenckich zespołów folklorystycznych.

O uśmiech dziecka

Studenci Mikołaja odwiedzili przed świętami wychowanków domów dziecka. Zebrane przez rady Wydziałowe SZSP i rady mieszkańców poszczególnych akademików zabawki, książki i słodkie sprawiły dzieciom dużo radości. Tym bardziej, że studenci znaleźli również czas na zabawę z dziećmi.

Odczyty archeologów

Koło naukowe archeologów prowadzi w Zamościu cykl odczytów "Pradzieje Zamojszczyzny".

Elżbieta Wojtalik

Chór Akademicki

Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej ukończył sześć lat.

Chór Akademicki Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej powstał w październiku 1969 roku, z inicjatywy J. Krebsa. Pierwszym dyrygentem był K. Górski. W latach 1972-1974 Chór kontynuował działalność pod kierunkiem mgr Jadwigi Czerwińskiej i Stanisława Dąbka. Od września 1974 r. pracują z młodzieżą zgrupowaną w Chórze pracownicy Zakładu Wychowania Muzycznego Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS;

- mgr Jadwiga Czerwińska - kierownik artystyczny i dyrygent,
- mgr Wiesława Gąsowska - korepetytor i akompaniator.

Obecnie Chór liczy 75 osób. Jego członkami są studenci rekrutujący się ze wszystkich wydziałów Uniwersytetu, najliczniejszą jednak grupę stanowią studenci kierunku Wychowania Muzycznego.

W dotychczasowej działalności Chór dał się poznać szerszej publiczności koncentrując na terenie miasta Lublina i województwa lubelskiego, a także biorąc udział w takich imprezach jak: Teleuniwersjada w Łodzi 1970r., Festiwal Pieśni Partyzanckiej w Kraśniku - lata 1972, 1973/III nagroda/, Festiwal Pieśni Pokoju - lata 1970, 1971, 1972 /wyróżnienie/. Wykonane też zostały nagrania radiowe dla Rozgłośni Polskiego Radia w Lublinie i nagrania telewizyjne. Zespół ma na swoim koncie występy zagraniczne. W czasie dwutygodniowego pobytu na Węgrzech w sierpniu 1973 r. koncertował w Debreczynie i Hajdunában. W maju 1974 r. wziął udział w XIII Europejskim Festiwalu Chórów Młodzieżowych w Neerpelt w Belgii, gdzie zdobył I miejsce w kategorii chórów mieszanych.

Sukcesy te mógł Chór osiągnąć dzięki życzliwej opiece i pomocy Kuratorów - prof. dr Wiesława Skrzydło i obecnego opiekuna - Proroktora UMCS doc. dr Albina Kopruckowiaka.

W repertuarze Chóru znajdują się utwory polskiej muzyki dawnej, muzyki współczesnej a także pieśni partyzanckie i ludowe polskie oraz innych narodów.

Po sześciotygodniowym okresie intensywnej pracy w dniu 23 października 1974 r. w czasie uroczystego koncertu z okazji XXX-lecia Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej wykonana została IX Symfonia Ludwika van Beethovena. W koncercie udział wzięli: orkiestra Państwowej Filharmonii Lubelskiej pod dyrekcją Adama Natanka, soliści: Jadwiga Gadulka, Krystyna Szczepańska, Sławomir Żerdzicki i

Adem Szybowski oraz Chór Akademicki UMCS powiększony o studentów kierunku Wychowania Muzycznego Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Koncert został powtórzony w dniach 25 i 26 października 1974 r. w Filharmonii Lubelskiej.

Ponownie IX Symfonię Chór Akademicki wykonał z okazji XXX-lecia PRL w Filharmonii Kieleckiej, a w marcu zaprezentował się publiczności Radomia.

Młodzi entuzjaści nie spoczęli na laurach i w niedługim czasie włączyli do swego repertuaru "Pory roku" Haydna. Poziomem wykonania tego utworu zaskiwili melomanów nie tylko Lublina ale i Białegostoku, gdzie występowali gościnnie na zaproszenie Chóru Akademii Medycznej. Wielką kulturą muzyczną, świetnym poziomem przygotowanych utworów zaimponowali także Anglikom, ściślej Walijszykom. Było to w roku 1975 podczas konkursu w Llangollen. Wprowadziła oficjalnie jury przyznała zespołowi Chóru miejsce IX /co ze względu na wysoką rangę imprezy śmiało uznać trzeba za sukces/, to nieoficjalnie w sercach publiczności i co ważniejsze u rywali bezapelacyjnie prym wiedli lublińskie. A bo to i dziewczyny prześliczne, i chłopcy jak malowani, orkiestrę dętą ze sobą zabrali, chętnie do tańca z okazji rozmaitych przygrywających. Młodzi, weseli pełni optymizmu, nic więc dziwnego, że przy pożegnaniach łzy płynęły strumieniami, a prośbom "piszcie", "nie zapominajcie" nie było końca.

Po przyjeździe do kraju krótkie wakacje i p. Czerwińska głośniej marzy: "A może by tak spróbować Mszę AS-dur Schuberta..."

Trzeba wiedzieć, że jest to osoba energiczna i na marzeniach nie poprzestająca, nic więc dziwnego, że i Filharmonia i młodzież była "za".

Wzmógł się wysiłek na próbach i już w grudniu w lubelskiej Filharmonii wielki dzień: pierwsze wykonanie tego utworu w Polsce /nie ma bowiem wiadomości o innych wykonaniach Mszy AS-dur przez polskie zespoły i Filharmonie/. I jak to na premierze....trema, nerwy, kropelki cały czas się przydawały. Wiadomości te pochodzą z za kulis, bo ci co mieli szczęście dostać bilety na jeden z czterech koncertów nic takiego nie zauważyli. Wręcz przeciwnie Chór wypadł rewelacyjnie!

Co tu dużo mówić - kiedy podczas koncertu i nasi Rektorzy wzruszyli się autentycznie, a wiadomo, że zaskiwic ich można czymś niezwykłym. Może więc dzięki temu Chór będzie miał gdzie wypoczywać i ćwiczyć podczas obozu zorganizowanego w atrakcyjnej miejscowości, a cały ubierze wreszcie jednakowe stroje.

Wszystko to bowiem leży w rękach Rektorów.

M. Jeziarkowska

E.P. Mulawa

Naukowcy rumuńscy z wizytą w naszej Uczelni

W ramach współpracy naukowej Uniwersytetu Al.I.Cuzy w Jassy z Uniwersytetem Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, w dniach 5-15 XII 1975 r. odwiedzili naszą Uczelnię dwaj uczeni rumuńscy: prof. Octavian Loghin - dziekan Wydziału Prawa w Jassy i prof. Ilie Gramada z Instytutu Historii tegoż Uniwersytetu.

Podczas pobytu w Lublinie obaj profesorowie zapoznali się ze strukturą naszego Uniwersytetu, przebiegiem procesu dydaktycznego na Wydziale Prawa i w Instytucie Historii oraz z księgozbiorem obu instytutów i Biblioteki Głównej UMCS. Odbyli szereg spotkań zarówno z władzami Uczelni - spotkanie z Prorektorem prof.dr hab. R. Orłowskiem - oraz z pracownikami poszczególnych Instytutów.

Profesor Octavian Loghin jako gość Instytutu Prawa Karnego uczestniczył w jego posiedzeniach naukowych, przeprowadził szereg rozmów z dziekanem Wydziału Prawa prof.dr Janem Malarczykiem i dyrektorem Instytutu Prawa Karnego prof.dr T. Tarasem. Na naukowym zebraniu zorganizowanym przez Instytut i Koło Miejskie ZPP w Lublinie przedstawił w ciekawym odczycie zagadnienie "Odpowiedzialności nieletnich w nowym rumuńskim prawie karnym". Profesor był podejmowany przez Prezesa Sądu Wojewódzkiego mgr L.Przyszlaka, który zapoznał gościa z organizacją sądownictwa w Polsce oraz z funkcjonowaniem zakładu poprawczego dla nieletnich w Dominowie.

Profesor Ilie Gramada, gość Instytutu Historii przeprowadził szereg dyskusji w trakcie spotkań z dyrektorem Instytutu doc. dr hab. M. Zakrzewską-Dubasową, kierownikiem Zakładu Historii Średniowiecznej - prof.dr K. Myślińskim. Odbył interesującą rozmowę z dyrektorem Archiwum Wojewódzkiego/WAFL/ mgr F.Cieślakiem na temat materiałów rękopiśmiennych do historii relacji polsko-mołdawskich w XV-XVI wieku. Na posiedzeniu Lubelskiego Oddziału PTH prof. Gramada wygłosił ciekawy odczyt nt. "Stosunków polsko-mołdawskich w początkach XVI wieku".

W wolnych chwilach Goście zwiedzili lubelskie Stare Miasto wraz z Zamkiem i odrestaurowaną kaplicą. Podczas całodziennego wy-

cieczki zwiedzili naszą stolicę. W Warszawie szczególne zainteresowanie wzbudził w obu profesorach odbudowany Zamek Królewski, Wilanów i Łazienki. Odbyli oni również wycieczkę do Naęczowa i Kazimierza Dolnego n/Wisłą.

Pobył gości z Jass przyczynił się do wzbogacenia współpracy naukowej między obydwoma Uniwersytetami.

dr T. Bojarski

mgr M. Willeume

Indyjski gość w UMCS

Dnia 14 I 1976 r. gościł w lubelskiej Uczelni Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Indii Jego Ekscelencja Dileep Shankarrao Kantekar. Indyjski gość podejmowany przez prorektora prof.dr R. Orłowskiego zapoznał się z pracą naukowo-dydaktyczną prowadzoną na naszym Uniwersytecie. Interesowały go także sprawy socjalno-bytowe studentów. Ambasador odwiedził w miasteczku uniwersyteckim "Chatkę Żaka", jedną ze stołówek, Ośrodek Zdrowia i Akademicki Ośrodek Sportowy.

Podczas rozmów przeprowadzonych z lubelskimi naukowcami Ambasador mówił o możliwościach nawiązania kontaktów naukowych z wyższymi uczelniami w Indiach.

Elżbieta P. Mulawa

Sylwetki profesorów

Prof.dr hab. Jarosław OŚCIK

Dyrektor Instytutu Chemii

Pośród osób mianowanych ostatnio przez Radę Państwa do stopnia Profesora Zwyczajnego znalazł się wybitny przedstawiciel lubelskiego ośrodka naukowego prof.dr hab. Jarosław Ościk. Urodzony

w 1922 roku w rodzinie nauczycielskiej należy do tego pokolenia ludzi, których życie streszcza się w hasło "Nauka, Walka, Praca". Czytający te słowa może ulec pewnemu zdumieniu w zetknięciu z energicznym, pełnym młodzieńczej werwy osłowiekiem. Ale też i życiorys profesora Ościka jest dość niezwykły.

Wykształcenie średnie zdobywał w warunkach okupacji hitlerowskiej, działając równocześnie aktywnie w konspiracji. Po udanej ucieczce z transportu do obozu koncentracyjnego, kontynuował dalej naukę i pracę w podziemiu. Jako młody ochotnik znalazł się w szeregach II Armii i koniec wojny zastał go pod Mielnikiem w mundurze oficera Wojska Polskiego. Nie dla wszystkich skończyła się jednak wojna. Przerwane studia mógł kontynuować dopiero po kilku miesiącach walk w kampanii bieszczadzkiej.

Pracę naukową rozpoczął jeszcze jako student w ówczesnej Katedrze Chemii Fizycznej, kierowanej przez profesora A. Waksmundzkiego. Dziś nikogo już nie dziwi, gdy młody utalentowany pracownik naukowy nawiązuje poziomem swych prac do aktualnego poziomu światowego. Profesor Ościk, jednak, dokonał tego w czasach, gdy zdobycie podręcznika było problemem, a kontakt z nauką światową był bardzo utrudniony.

Aktualnie, prof. Ościk należy do grona kilkunastu najwybitniejszych w świecie badaczy w dziedzinie adsorpcji z roztworów. Jego liczne prace drukowane w kraju i za granicą cytowane są w pracach takich autorów, jak Everett, Larionow i inni. Z wieloma z nich łączą go osobiste więzy przyjaźni zadzierzgnięte jeszcze w czasach studiów w szkole prof. Dubinina w Moskwie.

Książka prof. Ościka pt. "Adsorpcja" jest pierwszą w literaturze światowej monografią ujmującą w sposób syntetyczny zjawisko adsorpcji na wszystkich typach powierzchni międzyfazowych. Obecnie czynione są przez firmę "North Holland Pub.Co". przygotowania do wydania tej monografii w języku angielskim.

Przy tym wszystkim pozostał prof. Ościk człowiekiem młodym i pełnym humoru. Wyjątkowo lubianym przez młodzież wychowawcą i nauczycielem. Przez trzy kolejne kadencje piastował stanowisko prodziekana i dziekana Wydziału Mat-Fiz.Chem. Cieszy się autorytetem i zaufaniem wśród kolegów i towarzyszy z organizacji partyjnej.

Stanowisko dyrektora Instytutu Chemii piastuje od momentu powstania instytutu, którego był energicznym organizatorem.

Obecne osiągnięcia i ranga Instytutu Chemii są w ogromnej mierze wynikiem jego kilkuletniej, pełnej żarliwego zaangażowania pracy. Pryncypialna, lecz taktowna postawa prof. Ościaka pomogła usunąć liczne trudności, jakie wyłożyły się w momencie organizowania Instytutu Chemii i w jego późniejszej działalności.

Doc.dr hab.W.Rudziński

cas. 14758/1976